

Høringsnotat fra Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverk mot skadelige skikker

Det internasjonale SRHR-nettverket og Nettverket mot skadelige skikker takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til Utenriks- og forsvarskomiteén Prop. 1 S (2024-2025). Vårt innspill har fokus på **Norges viktige satsing på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR)** innen norsk utenrikspolitikk.

Vi ber Utenriks- og forsvarskomiteén sikre minst 1,8 milliarder kr til SRHR globalt i 2025, tilsvarende 2022-nivå. Dette ber vi om gjennom økning på kapitlene 160 Helse, 164 Likestilling og 170 Sivilt samfunn.

Det er bekymringsfullt at kapittel 152 Menneskerettigheter, kapittel 159 post 75 Regionbevilgningen til Afrika og kapittel 161 Utdanning er foreslått kuttet i 2025. Vi ber om at disse kuttene minst reverseres til 2024 nivå. Kapittel 152 sikrer viktig støtte til bekjempelse av diskriminering av LHBTI-personer. Jenters utdanningsnivå henger i stor grad sammen med blant annet forekomsten av tenåringssvangerskap, og bruk av prevensjon og helsetjenester. Behovet for en styrking av SRHR-feltet er særlig stort i Afrika.

Videre vil vi fremheve viktigheten av at bistandsbudsjettet må utgjøre 1% av BNI, og andelen som har likestilling og kvinners rettigheter som delmål må opp til 50%.

Bevilgningen til SRHR må økes og det må satses på ungdom

Regjeringens målsetting om en ekstra satsing på SRHR blir ikke fulgt opp. Til tross for at dette er en av regjeringens prioriterte satsinger innen norsk utviklingspolitikk, bevilges det ikke mer midler til SRHR enn forrige regjeringens løfte for perioden 2020-2025. Innsatsen bør økes, og vi ber Utenriks- og forsvarskomiteén foreslå følgende:

Øke kap 160, 164 og 170 for å sikre kr 1,8 milliarder til SRHR:

- Kap 160 Helse: Øke bevilgningen med 550 millioner kr og sikre støtte til Global Finance Facility (GFF) på 600 millioner som tidligere.
- Kap 164 Likestilling: Øke med 100 millioner kr, og øremerke disse SRHR.
- Kap 170 Sivilt samfunn: Øke med 100 millioner kr, og øremerke disse SRHR.

Forslag til merknader:

Utenriks- og forsvarskomiteén ber regjeringen styrke satsingen på ungdom i SRHR-arbeidet ved å opprette et eget finansieringsmål for ungdoms SRHR og få på plass et måleverktøy for slik finansiering, og i tillegg utarbeide egne retningslinjer for ungdoms-SRHR i utviklingspolitikken for å sikre høyere prioritering.

Utenriks- og forsvarskomiteén ber regjeringen sørge for å ivareta egen forpliktelse om at 50% av all bilateral bistand skal ha kvinners rettigheter og likestilling som hel- eller delmål.

Utenriks- og forsvarskomiteén er bekymret for gjeninnføringen av USA sin Mexico City Policy (munnkurvregelen). Vi ber regjeringen øke den samlede støtten til seksuell og reproduktiv helse og

rettigheter (SRHR) med minst 1 milliard kroner dersom andre globale givere, slik som USA, trekker tilbake livsnødvendig økonomisk støtte til SRHR, inkludert trygg abort.

Målrrettede tiltak og midler i arbeidet mot skadelige skikker

Relatert til forslagene over kreves det helt konkrete tiltak for å bekjempe tilbakeslag i kampen mot barneekteskap, kjønnslemlestelse og andre skadelige skikker. Regjeringens handlingsplan mot skadelige skikker utløp i 2023. Flere av tiltakene herfra er videreført i Regjeringens handlingsplan for kvinners rettigheter og kjønnslikestilling i Norges utenriks- og utviklingspolitikk (2023-2030). Dette bidrar til å videreføre Norges intensjon som en tydelig aktør i bekjempelsen av skadelige skikker. Vi ber om at det dedikeres øremerkede, målrrettede midler som sikrer strategisk støtte til bekjempelsen av skadelige skikker.

Forslag til merknader:

Utenriks- og forsvarskomiteén ber regjeringen øremerke målrrettede midler til arbeid med å forebygge og respondere på arbeid med skadelige skikker og SRHR på tvers av langsiktig utviklingshjelp og humanitær bistand.

Utenriks- og forsvarskomiteén ber regjeringen opprette et eget finansieringsmål som sikrer støtte til ungdom spesielt og sivilsamfunn generelt, i arbeid mot skadelige skikker.

Globalt bakteppe for SRHR og viktigheten av styrket norsk innsats

De siste 30 årene har vi sett fremgang på flere områder innenfor SRHR. Det har vært en liberalisering av abortlovgivning i over 60 land. Flere får tilgang på prevensjonsmidler og seksualitetsundervisning i skolen. Barneekteskap og omskjæring av jenter er redusert. Land som kriminaliserer sex mellom likekjønnede er redusert fra over 100 land i 1994 til 64 i dag. Denne fremgangen er imidlertid ikke lineær. Som følge av humanitære kriser, inkludert klimaendringer og klimarelaterte kriser ser vi en tilbakegang i kampen mot barneekteskap og økning i uønskede tenåringsgraviditeter. Dette øker jenter og kvinners behov for tilgang til SRHR informasjon og tjenester. Samtidig er vi i dag vitne til en global, økende motstand mot jenters, kvinners og LHBTI+ personers rettigheter generelt og SRHR spesielt.

Restriktive lovverk, dårligere tilgang på tjenester og informasjon, og økende motstand mot SRHR har alvorlige konsekvenser, også for barn og unges rett og mulighet til å bestemme over egen kropp. Mangel på rettigheter fører til økt fare for utfordringer relatert til seksuell og reproduktiv helse, tidlig graviditet og barneekteskap. Eksempelvis er kun halvparten av svangerskap i Malawi planlagte. Av de uplanlagte graviditetene anslås det at 30% avbrytes gjennom utrygge abortmetoder. 18% av jenter og kvinner som dør av svangerskapsrelaterte årsaker dør som følge av utrygg abort. Krefter i Malawi jobber for å endre loven slik at flere får tilgang på aborttjenester og færre dør eller får livslange helseskader. Motkreftene mobiliserer på nye og mer omfattende måter, inkludert med økonomisk støtte fra amerikanske, religiøse grupper.

USA er per dags dato verdenssamfunnets største bidragsyter til helse og SRHR. *Project 2025* er et initiativ fra den amerikanske konservative tankesmien *The Heritage Foundation*. Her foreslås en drastisk utvidelse av *Mexico City Policy*, en politikk som forbyr støtte til abort-relatert arbeid globalt. En ny rapport fra RFSU fastslår at om Trump vinner valget i november, vil *Project 2025* kunne realiseres. Samtidig vil en seier for Harris ikke automatisk stanse bevegelsens fremmarsj eller dens globale påvirkning, selv om den ikke vil oppnå like sterk innflytelse på amerikansk bistandspolitikk.

For å bidra til at den positive utviklingen fortsetter, og styrke nasjonale aktører og sivilsamfunn i mottakerlandene til å stå imot tilbakegang og fortsette å styrke menneskerettighetene, er det viktig at Norge øker støtten til SRHR.

Om Det internasjonale SRHR-nettverket

Det internasjonale nettverket for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR) er et nettverk av norske organisasjoner og enkeltmedlemmer, med formål å fremme seksuell og reprodutiv helse og rettigheter. Nettverket har et entydig fokus på globale utfordringer.

Om Nettverket mot skadelige skikker

Nettverket mot skadelige skikker er et nettverk av norske sivilsamfunnsorganisasjoner, internasjonale forskere og relevante aktører som arbeider for å forebygge og respondere til skadelige skikker som barneekteskap og kjønnslemlestelse i utviklings- og humanitære kontekster. Nettverket har et fokus på de negative sosiale normene og kjønnsnormene som driver disse praksisene.

SEXG POLITIKK
Foreningen for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter

NORWEGIAN CHURCH AID
actalliance

Redd Barna